

Сучасна культура: проблематика та тенденції

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр: осінній, **Рік:** 2024-2025

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

LABORE ET ZELO

Інформація про викладача

Ім'я	Кучменко Елеонора Миколаївна
Контакти	kuchmeh@yahoo.com , +380975791724
Робоче місце	Кафедра літератури, методики її навчання, історії культури і журналістики
Години консультацій	Середа: 13:30 – 14:50

Опис курсу

В запропонованому курсі з «Сучасна культура: проблематика та тенденції» розглядаються проблеми, які знаходяться у центрі дискусій серед учених-культурологів. Це історична зумовленість та специфіка становлення еволюційних і типологічних концепцій; ідея прогресу і її динаміка в рамках європейської цивілізації; закономірність процесу культургенезу та співвідношення в ньому локального і універсального начал; проблема кризи культури і специфіка кризових проявів на різних етапах розвитку людини та суспільства; специфіка феноменологічного і типологічного підходу до аналізу такого складного системного утворення, як культура. .

Основна увага приділятиметься науково-практичним навичкам, зокрема, умінню:

- осмисленню теоретичних проблем сучасної культурології;
- аналізувати типологічні особливості різних етапів історії світової культури;
- осмислити різні концептуальні підходи щодо проблем сучасної культури;
- аналізу культурфілософських категорій;
- сприймати мовні системи як основу до письмової і екранної культури: від розвитку інформації-до розвитку культури;
- аналізу типологічних особливостей радянської культури на етапі її становлення у 1920-1930-і роки, коли свобода соціокультурної творчості стикається з тоталітарною доктриною;
- сприйняті інформації, ідей, проблем сучасної культури;
- аналізувати постмодернізм як методологію пізнання сучасної культури;
- сприймати культурний простір як цінність та національне надбання;
- аналізувати час як фактори історичного розвитку культури.
- висловлювати власну думку в контексті знань щодо сучасної культури під час своєї професійної діяльності;

- розуміти традиції і звичаї інших культур в контексті сучасної культури, проявляти до них толерантне ставлення;
- аналізувати взаємовпливи Заходу і Сходу в культурному просторі сучасності;
- критично оцінювати культурні явища, форми, методи, діяльність осіб, спираючись отриманні знання.
- уміння проявляти толерантне ставлення до опонентів;

Мета навчання.

Гуманітарні дисципліни забезпечують орієнтацію навчання на гуманітарні потреби особистості, створення необхідної культурологічної бази для засвоєння загальноосвітніх та спеціальних дисциплін.

Курс «Сучасна культура: проблематика та тенденції» має на меті формування культурологічної компетентності студентів, ознайомлення їх з головними сучасними теоретичними проблемами культури, з структурно-типологічним підходом як основного осмислення сучасної культури: від типу функціонування – до типу суспільства, від типу носія – до типу особистості, з проблемами суб'єкта історії як соціально-історичного суб'єкта практичної діяльності: від колективної особистості – до індивідуалізованої особистості і деперсоналізованого індивіда; умінню проводити аналіз постмодернізму як методологічного пізнання сучасної культури.

Даний курс сприяє формуванню у студентів цілісного уявлення як про історію світової культури, так сучасної культури, з'ясуванню специфіки культур Заходу і Сходу та особливостей їх взаємодії в сучасному глобальному просторі; знайомить з важливим досягненнями культури, які сформувалися у ході історичного розвитку; формуванню у студентів розуміння світової культури як сукупності історично зумовлених засобів в контексті їх аналізу і комунікацій, конгломерату мінливих, відкритих систем, колективних уявлень, цінностей, символів, поведінкових практик, які відбивають єдність і різноманітність світу у минулому і сучасному.

Під час вивчення дисципліни у студентів формуються культурні орієнтації та установки особистості, здібності та потреби у художньо-естетичних рефлексіях – того особистісного потенціалу який дозволяє їм засвоювати спеціальні знання в якості чинника цілісної суспільної культури, має творчу конструктивну спрямованість.

Після успішного закінчення курсу студенти будуть **здатні**:

- відрізняти структурно-типологічні підходи щодо осмислення сучасної культури;
- аналізувати проблеми суб'єкта історії як соціально-історичного суб'єкта історичної діяльності;
- аналізувати постмодернізм як методологію пізнання сучасної культури;
- аналізувати гендерний аспект в культурі;
- аналізувати протиріччя як основу розвитку культури в період тоталітаризму;
- аналізувати сучасні концепції культури;
- поважно ставитися до культурних традицій народів світу;
- оцінювати роль людини і суспільства у формуванні культурної само ідентичності;
- використовувати знання, які отримані у межах курсу для формування власної індивідуальної освітянської траєкторії.

Завдання курсу:

методологічні: викласти студентам основи й навчити їх застосуванню історіософському методу дослідження сучасних культурних процесів, інших культурологічних методів і підходів, які доцільно застосовувати при вивченні тих чи інших етапів культурного розвитку.

пізнавальні: дати уявлення про сучасні світові культурні процеси, підготувати до практичної діяльності в сучасних закладах освіти.; повідомити про фундаментальні досягнення культур народів та їх трансформації в сучасному постмодерному культурному середовищі, поінформувати студентів про особливості пізнання сучасної культури, її спадкоємні зв'язки та взаємовпливи; надати знання, необхідні для розуміння специфіки розвитку культури нашої держави в контексті світової культурної динаміки;

практичні: навчити основам аналізу творчих здобутків митців, вміти «впізнавати» головні історико-культурні віхи та процеси що їх супроводжували, а також, їх вплив на формування світової культурологічної наукової думки та її трансформацію під впливом сучасних культуротворчих процесів, а саме, від індустріальних до постіндустріальних концепцій до концепцій глобалізації..

Міждисциплінарні зв'язки.

Предмет «Сучасна культура: проблематика та тенденції» є однією з соціально-гуманітарних наук, які є феноменом суспільної свідомості. Предметом вивчення суспільно-гуманітарних наук є суспільство та людська культура, світ уявлень людини про природу та суспільство, світ людських ідеалів, мотивацій, надій та мрій, світ людської культурної свідомості, що закріплені в різноманітних знакових системах. Найважчим є зв'язок культурології з такими науками:

- Історія
- Психологія
- Соціологія
- Педагогіка
- Філософія
- Мовознавство

В результаті вивчення дисципліни «Сучасна культура: проблематика та тенденції» студенти повинні:

Знати:

- ✓ суть, зміст поняття сучасна культура;
- ✓ теоретичні проблеми культурології;
- ✓ головні характерні особливості сучасної світової культури;
- ✓ процеси та події, які зумовлювали зміну умонастроїв та перехід від одного періоду культури до іншого;
- ✓ визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів сучасної культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);
- ✓ світоглядні засади визначних представників світової культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу;
- ✓ структурно-типологічні підходи щодо визначення сучасної культури;
- ✓ проблеми сучасної культури;
- ✓ методологію пізнання сучасної культури;

- ✓ сучасні концепції культури;
- ✓ місце та значення регіональної культури в системі сучасної світової культури;
- ✓ зіставлення культурних явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури;
- ✓ світоглядні тенденції, які притаманні сучасній культурі.

Вміти:

- ✓ пояснити суть феномену сучасної культури, її роль у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових цінностей культури;
- ✓ аналізувати головні етапи розвитку, закономірності функціонування та становлення сучасної культури;
- ✓ характеризувати, вміти пояснити та наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури різних регіонів;
- ✓ порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів;
- ✓ наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури ;
- ✓ визначати роль і місце окремої культурної спільноти в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку ;
- ✓ аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії світової культури;
- ✓ обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань світової історико-культурної спадщини.

Компетенція є однією з найважливіших особливостей вищої освіти у підготовці фахівців. Сьогодні важливо бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й, передусім, компетентним. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він успішно реалізує у своїй професійній діяльності отримані під час навчання знання, уміння та навички та здійснює постійний особистісний та професійний саморозвиток, що робить його цінним та затребуваним на ринку праці. Кінцевим результатом компетентності є:

- використання соціокультурних знань і вмінь в іншомовній комунікації;
- застосування культурологічної інформації у професійної діяльності;
- оцінка й аналіз власного навчального досвіду та удосконалення своєї навчальної стратегії;
- удосконалення мовленнєвої підготовки шляхом використання культурологічних матеріалів;
- уміння на основі сприйнятої інформації виділяти мікротеми, ключові слова, репродукувати зміст інформації;
- стійка здатність майбутнього фахівця виконувати завдання, передбачені кваліфікаційними характеристиками;
- глибоке розуміння сутності виконуваних завдань і проблем, що вирішуються;

- знання досвіду, накопиченого в конкретній галузі діяльності, активне оволодіння найкращими досягненнями;
- вміння обирати засоби і способи дії, адекватні конкретним обставинам місця і часу;
- почуття відповідальності за досягнуті результати;
- здатність учитися на власних помилках і вносити корективи в процес досягнення цілей.

Очікуванні результати навчання:

- на основі створеної системи знань сформулювати власну позицію щодо особливостей світової культури та її місця в житті держави;
- розрізняти головні напрями в розвитку сучасного культурного процесу;
- надавати загальну характеристику даних напрямів;
- орієнтуватися у соціокультурній зовнішній і внутрішній політиці держави, її історії;
- захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси;
- чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки;
- адаптуватися до зростаючих потоків інформації, до наслідків науково-технічного прогресу;
- оцінювати культурні процеси, що відбуваються у суспільстві та давати їм адекватну оцінку;
- виховання особистого толерантного відношення до представників інших культур;
- використовувати набуті знання у подальшій професійній діяльності.

Навчальні ресурси

Курс викладатиметься у формі лекцій та практичних занять з використанням інформаційних технологій.

Організація навчання

Обсяг	Тема
20 годин	Тема 1. Теоретичні проблеми культурології.
40 годин	Тема 2. Постмодернізм як методологія пізнання сучасної культури..
20 годин	Тема 3. Радянська культура 20-30-х років XX ст.: протиріччя як основа розвитку..
40 годин	Тема 4. Сучасні концепції культури: досвід наукової рефлексії.

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
------	-----------------------------------

10	Складання аналітичного огляду літератури по темі (дискусія на семінарі, підготовка повідомлення на визначену тему).
20	Написання і захист рефератів по темі, презентація.
20	Вивчення та аналіз рекомендованих наукових текстів, історіографічний огляд, бібліографічний огляд
20	Пошук додаткової інформації, реферування наукової літератури , написання есе.
30	залік
100	Разом

Політика курсу

Відвідування та / або участь є важливим компонентом вашого курсу. Проте, якщо Ви бажаєте навчатися за індивідуальним графіком (враховуючи особливі обставини), або, дистанційно – можна узгодити графік навчання на основі навчальної платформи Google-клас.

Запізнення. Крайньою межею здачі портфоліо та есе є три дні до заліку Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, як після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Академічна доброчесність та плагіат. Якщо ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагіату є те: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат - серйозна проблема в сучасного світу, тому я активно перевірятиму вашу роботу, щоб переконатися, що ви запозичували текст та чужі ідеї. Якщо з'ясується, що ви зробили плагіат у завданні, воно не буде зараховане, викладач повідомляє про інцидент зав. кафедрою, декану та кураторові.

При виконанні спільних завдань, потрібно вказувати внесок кожного учасника.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються тільки з дозволу викладача. Користування мобільними пристроями з поза навчальною метою карається попередженням чи видаленням студента з навчальної аудиторії.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Рекомендовані джерела інформації

1. Кучменко Е.М., Мельничук Т.Ф. Культурологія. Історія світової культури: навч. Посіб. 2-е вид., доп./ За ред... Кучменко Е.К.- К.: НАКККиМ, 2014.

2. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія культурологічних теорій./Е.М.Кучменко.-Навч.пос.-Ніжин, НДУ ім.М.Гоголя,2021.-452 с.
3. Нагорна Л.П. Історична культура: концепт, інформаційний ресурс, рефлексивний потенціал./Л.П.Нагорна.-К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України,2014.
4. Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX- початок XXI ст.):Моногр.:В 2 т.-Т.1./ В.М. Шейко. -Х.:Основа,2001.-520с.:Т.2.-Х.:Основа,2001.
5. Філософський енциклопедичний словник/ В.І.Шинкарук (гол. Редкол.) та ін. –К.: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002.
6. Хижняк І.А. Парадокси рок-музики./І.А.Хижняк.-К.,1990.-327с.

Періодичні видання:

1. «Культура і мистецтво у сучасному світі»,
2. Культура України»,
3. Міжнародний вісник:культурологія, філологія, музикознавство».

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
2. www.nplu.org – офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України